

Årsredovisning 2014

Årsredovisning 2014

Upplysningar om innehållet:

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2015

Tillgänglig via:

ISBN: 978-91-981060-8-4

Foto: Omslag: Adam Haglund/Apelöga. Inlaga: sid 5: Jessica Lund, sid 6 (från övre bild angett): Sara Mac Key; Christian Andersson/Apelöga; Adam Haglund/Apelöga; Elliot Elliot, sid 7 (från övre bild angett): Carina Gerdin; Adam Haglund/Apelöga; Elliot Elliot; Susanne Kronholm

Formgivning: Gudfar

Layout: Marita Forsberg

Tryck: Cicero tryck, 2015

Innehåll

4	Ett samhälle där alla medier är tillgängliga
5	Nya MTM!
6	Milstolpar
8	Resultatredovisning för MTM
10	MTM och omvärlden
15	Tillgång till litterära verk
17	Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv
20	Medier kultur
27	Främja teckenspråkig litteratur
27	Medier utbildning
29	Utveckling
30	Dagstidningar
33	Individuell service
35	Tidskrifter
36	Uppdrag inom verksamhetsområdet
37	Punktskriftnämnden
38	Taltidningsnämnden
40	Förberedandet för inordnandet av statens insatser för lättläst
41	Myndighetens interna utveckling
44	Finansiella dokument
44	Resultaträkning
45	Balansräkning
47	Anslagsredovisning 2014
47	Redovisning av beställningsbemyndigande
48	Finansiella villkor 2014
49	Tilläggsupplysningar och noter
50	Ersättningar och andra förmåner
51	Noter
58	Sammanställning av väsentliga uppgifter 2010-2014
60	Ordlista
62	Underskrift

Ett samhälle där alla medier är tillgängliga

Vision och strategier

Myndighetens verksamhet har sin grund i de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i *Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier* och regleringsbrev. Utifrån detta regelverk har MTM formulerat sin vision, verksamhetsidé och de strategiska perspektiv som ska stödja dessa.

Vision

Ett samhälle där alla medier är tillgängliga.

Verksamhetsidé

MTM ger personer med läsnedsättning tillgång till de medier de behöver, på det sätt som passar dem.

MTM arbetar med fyra huvudperspektiv:

Användarperspektiv

Genom ett brett urval av tillgängliga medier, effektiv produktion och digital distribution möter MTM användarnas behov. Genom regelbundna användarundersökningar kartläggs användarnas behov.

Produktions- och förvärvsperspektiv

Genom ökad tillgång till digitala förlagor, utvecklade processer och ett internationellt samarbete effektiviseras MTM:s produktion och förvärv.

Samverkansperspektiv

Genom samverkan med bibliotek, myndigheter, organisationer och företag, både nationellt och internationellt möter vi användarnas efterfrågan på produkter och tjänster.

Globalt perspektiv

Genom aktivt deltagande i internationell standardisering, forskning och global upphovsrätt, utvecklar MTM sina möjligheter att genomföra uppdragen.

Nya MTM!

Mot bakgrund av propositionen *Lättare att läsa* gav regeringen den 8 maj 2014 MTM i uppdrag att förbereda inordnandet av statens insatser för lättläst nyhetsförmedling och litteratur från och med den 1 januari 2015.

Verksamhetsövergången tillför en unik kompetens inom området lättläst litteratur och nyhetsinformation. Tillsammans kan vi utveckla det lättlästa innehållet med en ökad digital inkludering och samtidigt kombinera lättläst med andra tillgängliga medier. Utgångspunkten ska alltid vara individens behov.

Genom gemensamma marknadsföringsinsatser blir det enklare och tydligare för våra förmedlare bibliotek, skola, vård och omsorg samt inom näringslivet, att än bättre nå avsevärt fler inom målgruppen.

Inte minst det växande behovet av läsfrämjande insatser bland barn och unga kommer att kunna tillgodoses i större utsträckning. I ett medielandskap i stor förändring är det angeläget att skapa framtidssäkra lösningar för tillgängliga medier, även när det gäller det lättlästa materialet.

MTM har under hösten vidtagit omfattande åtgärder för tidningen 8 Sidors fortsatta utgivning. En utgångspunkt i arbetet har varit tidningens oberoende ställning och läsarnas igenkänning av tidningen. Förberedelse- och planeringsarbetet inför verksamhetsövergången har i perioder varit mycket tids- och resurskrävande. Trots detta har myndigheten aldrig tidigare producerat så mycket tillgängliga medier som under 2014. Arbetet har möjliggjorts genom interna omprioriteringar och genom att planerade utvecklingsaktiviteter har skjutits upp.

Nu välkomnar vi 2015 och nya MTM där alla tillgängliga medier samlats för att ge våra mer än 100 000 användare allt bättre och mera omfattande service. Den självklara rätten att läsa med ögon, öron och händer ska ligga som en grund i vårt jämlika och demokratiska samhälle.

Roland Esaiasson
Generaldirektör

Milstolpar

Regeringsuppdrag lättläst nyhetsförmedling och litteratur

I maj fick MTM i uppdrag att förbereda för inordnandet av statens insatser för lättläst nyhetsförmedling och litteratur i myndigheten. Den 18 juni fattade riksdagen beslut om att avveckla Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur.

Taltidningar

De cirka 80 radiotidningarna läses nu i en internetansluten taltidningsspelare och via appen Legimus. I oktober avslutades utsändningen av taltidningar via radionätet.

Antalet taltidningar ökade

Hela åtta nya taltidningar har tillkommit under 2014. Nu finns 106 tidningstitlar tillgängliga för prenumeration. Den nya verksamhetsmodellen gör det enklare för tidningsföretag att starta en taltidning.

Appen Legimus lanserades

I januari 2014 lanserades den första versionen av appen Legimus. Låntagarna kan nu söka, ladda ner och läsa böcker och taltidningar direkt i appen.

Nya www.mtm.se lanserades

Den 11 februari fick MTM:s webbplats ett helt nytt utseende. Nya mtm.se är mer tillgängligt och är formgiven enligt vår grafiska profil. Webbplatsen är responsiv, det vill säga innehållet anpassar sig efter skärmstorlek.

Upphandlingssamarbete

MTM avslutade ett upphandlings-samarbete med ett flertal europeiska systerorganisationer under 2014. Upphandlingen syftade till gemensam produktion av uppmärkning i EPUB3-formatet.

MTM och läsfrämjande uppdrag

Med utgångspunkt i propositionen *Läsa för livet* (prop 2013 / 14:3) har MTM haft i uppdrag att samråda med Kulturrådet i denna myndighets uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för det läsfrämjande arbetet utanför skolan.

Användarundersökning Studenter

MTM har under året genomfört en kvalitativ undersökning om studenter läsande och behov av tillgänglighet. Fokus för undersökningen var de produkter och tjänster som MTM erbjuder och hur studenterna vill läsa i framtiden.

Resultatredovisning för MTM

Den sammantagna kostnaden för MTM

Det totala verksamhetsutfallet för MTM:s verksamhet år 2014 blev 164 239 (139 108) tkr.

Tabell 1. Verksamhetsutfall¹, tkr

Budgetår	2014	2013	2012	2011
Intäkter	164 239	139 108	115 773	108 800
Kostnader	164 239	139 108	115 773	108 800
Verksamhetsutfall	0	0	0	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	32 516	107 924	117 212	126 106
Lämnade bidrag	32 516	107 924	117 212	126 106

Kommentar till tabellen

Teknikskiftet inom taltidningsverksamheten bidrar till ett fortsatt högre verksamhetsutfall, främst genom driftkostnader och inköp av mottagarutrustning. Utfallet för transfereringar minskar eftersom ansvar och kostnader för produktion och distribution av taltidningar flyttas från tidningsföretagen till MTM och därmed minskar stödet till tidningsföretagen.

Indelning av verksamheten

MTM har en indelning av verksamheten med utgångspunkt från *Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier*. Verksamheten redovisas från och med budgetåret 2013 enligt följande indelning:

- Medier kultur
- Medier utbildning
- Utveckling
- Dagstidningar
- Tidskrifter
- Individuell service

MTM bygger sin definition av kvalitativa aspekter på den användarnytta som verksamheterna tillför målgruppen i form av produkter och tjänster och utifrån de uppgifter som finns i myndighetens förordning. Under varje avsnitt redovisas såväl verksamhetens utveckling i siffror som de kvalitativa aspekterna.

¹ Agresso

Utöver vad som framgår av bestämmelserna i 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Myndigheten för tillgängliga medier definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat.

Jämförande uppgifter för åren 2013, 2012 och 2011 redovisas i tabellform och i löpande text med uppgiften för 2013 inom parentes. Statistikuppgifter är hämtade från ekonomisystemet Agresso, MTM:s produktionskontrollsystem Dynamics AX, biblioteksdatasystemet Mikromarc, Nationellt distributionssystem, NDS och egenutvecklade Accessdatabaser. I tabellerna finns hänvisning till det system statistiken är hämtad ifrån. Manuella rutiner finns för insamlande av data för studiebesök, materialförsändelser med mera.

I de verksamheter som presenteras i tabell 2 ingår prestationer, medier, produkter och tjänster, som också beskrivs mer detaljerat i separata kapitel i resultatredovisningen. Jämförelsetal för 2011-2012 redovisas inte eftersom de inte är jämförbara med anledning av ändrad verksamhetsindelning.

Tabell 2. Kostnader och intäkter² fördelade på verksamhet, inklusive OH-kostnader

Verksamhet i tkr	2014	2013
Intäkter av anslag	159 057	123 843
Periodiserade bidrag/Intäkter av bidrag	2 200	3 938
Individuell service, intäkter	379	339
Tidskrifter, intäkter	10	101
Medier kultur, intäkter	1 423	526
Medier utbildning, intäkter		4
Utveckling, intäkter	1 170	10 357
Summa intäkter enligt resultaträkning	164 239	139 108
Individuell service, kostnader	3 981	7 307
Tidskrifter, kostnader	5 339	3 325
Medier kultur, kostnader	43 340	47 701
Medier utbildning, kostnader	40 303	37 760
Utveckling, kostnader	68 478	22 444
Dagstidningar, kostnader	2 798	20 571
Summa kostnader enligt resultaträkning	164 239	139 108
Tidskrifter, transfereringar	575	410
Utveckling, transfereringar	446	
Dagstidningar, transfereringar	31 495	107 514
Summa transfereringar enligt resultaträkning	32 516	107 924

Kommentar till tabellen

Tabellen är uppdelad mellan intäkter, kostnader, och transfereringar. Kostnaderna för Individuell service har minskat bland annat för att hela tidskrifter produceras istället för enstaka utskrifter av artiklar vilket innebär att kostnaderna istället åter-

2 Agresso

finns i verksamheten Tidskrifter. Kostnaderna för Medier kultur har minskat till följd av ökad intern produktion av punktskrift och ökat antal förvärv av talböcker från Celia (Finland), som är kostnadsfria. Kostnaderna för verksamheten Utveckling har ökat som en följd av införandet av teknikskiftet för taltidningar. Intäkterna för verksamheten Utveckling har minskat, verksamheten 2013 finansierades delvis genom bidrag från PTS. Som en följd av det pågående teknikskiftet minskar transfereringarna inom verksamheten Dagstidningar, då kostnaderna för produktion och distribution av taltidningarna under 2014 har flyttats från tidningsföretagen till MTM. Transfereringarna har ökat för verksamheten Utveckling som en följd av det pågående teknikskiftet.

Utveckling av förvaltningskostnader

MTM:s förvaltningskostnader (OH-kostnader) uppgår budgetåret 2014 till 31,2 miljoner kronor (2013: 29,4 miljoner kronor, 2012: 23 miljoner kronor och 2011: 22 miljoner kronor), en ökning med sex procent. Förberedelserna för att inordna statens insatser för lättläst har varit prioriterade vilket har lett till att OH-kostnaderna ökat. Under året har e-handel införts, vilket har medfört initiala kostnader. MTM har förstärkt den administrativa strukturen för projekt, förvaltningsstöd och upphandlingsstöd.

MTM ska integrera ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet. Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer. Myndigheten ska även sträva efter att samverka med relevanta internationella aktörer.

MTM och omvärlden

Utvecklad samverkan

Under året har MTM fortsatt att utveckla sin samverkan genom att ingå ett samverkansavtal med Kulturdepartementets mediemyndigheter (Statens medieråd, Myndigheten för radio och tv samt Presstödsnämnden).

Biblioteken

MTM samarbetar med bibliotek inom olika sektorer för att ge service till personer med läsnedsättning, den så kallade svenska talboksmodellen. Allt från små folkbiblioteksfilialer till stora universitetsbibliotek erbjuder service till personer med läsnedsättning. Rollerna i den svenska talboksmodellen är olika på lokal, regional och nationell nivå. MTM producerar litteratur i tillgängligt format och utvecklar tjänster för distribution av titlarna. På regional nivå anordnas utbildningar och utvecklingsprojekt med syfte att nå målgruppen. Personal på lokala bibliotek lånar ut, registrerar låntagare, informerar om och sprider kunskap om servicen till personer med läsnedsättning.

Förslag och beställningar från användare överförs via biblioteken till MTM. MTM har också fortsatt sitt samarbete med två högskolebibliotek för att utveckla servicen till studenter.

Under året har biblioteken fortsatt registrera användare till tjänsten *Egen nedladdning* och informerat om legimus.se och appen Legimus. Dessa tjänster är tillgängliga för de 65 302 registrerade användarna³, varav drygt hälften är under 18 år.

3 Se tabell 8

Referensgrupper

MTM har tre referensgrupper med syfte att effektivisera och förbättra servicen till målgruppen samt samverka kring myndighetens verksamhetsområde.

Under 2014 skapades en ny referensgrupp för högskoleområdet. Det är en sammanslagning av MTM:s två tidigare referensgrupper för högskolebibliotekarier respektive samordnare för studenter med funktionsnedsättning.

MTM har även en referensgrupp för folk- och skolbiblioteksområdet med deltagare från folk-, skol- och regionbibliotek.

Kärnhusgruppen är MTM:s referensgrupp för tillgänglig barnbiblioteksservice med representanter från folk- och regionbibliotek.

Myndigheten bedömer att informationsutbytet med bibliotek inom skilda sektorer är nödvändigt för att MTM:s produkter och tjänster ska nå ut och vara tillgängliga för målgruppen. Myndigheten bedömer att resultatet av denna samverkan när det gäller användare blir tydlig i jämförelse med andra länder.

Kungliga biblioteket, KB

MTM samverkar med KB på flera sätt och har sedan 2013 ett samverkansavtal. Myndigheten har representanter i tre av KB:s expertgrupper och en av KB:s styrgrupper. MTM:s generaldirektör ingår i KB:s nationella referensgrupp. KB:s databas LIBRIS innehåller nu förutom talboksposter även katalogposter för e-textböcker och teckenspråkig litteratur. Riksbibliotekarien representerade KB i MTM:s råd.

MTM och KB har under året tillsammans drivit förhandlingar med BTJ om att alla biblioteksformer ska få tillgång till komplett metadata i talboksposterna i LIBRIS.

Kulturrådet

MTM har enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2014 samverkat med Kulturrådet i denna myndighets uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för läsfrämjande.

Kulturrådet är representerat i MTM:s råd.

Svensk biblioteksförning

Ett nära samarbete ägde rum bland annat i samband med Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. Medarbetare på myndigheten har deltagit i nätverk som administreras av föreningen.

Svensk biblioteksförning är representerat i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att samverkan med KB, Kulturrådet och Svensk biblioteksförening på lång sikt bidrar till att utveckla biblioteksservicen till användare med läsnedsättning.

Svenska Daisykonsortiet

Svenska Daisykonsortiet, SDK, är medlem i det internationella DAISY Consortium, som leder en global teknisk utveckling kring tillgängliga medier. SDK:s medlemmar utgörs av svenska regions- och länsbibliotek, högskole- och universitetsbibliotek samt organisationer i MTM:s omvärld. SDK verkar för att sprida information om daisyformatet vad gäller produktion, distribution och användande samt arbetar för att påverka det internationella arbete som bedrivs inom DAISY Consortium mot ökad tillgänglighet och samverkan över landsgränserna. Inom MTM finns SDK:s kansli, som ansvarar för att fördela programlicenser och dessutom anordnar en årlig konferens. Medlemsavgiften till det internationella konsortiet betalas av SDK:s medlemmar och administreras av SDK:s kansli.

Under 2014 har Svensk biblioteksförening blivit medlem i Svenska Daisykonsortiet.

Myndigheten bedömer att samarbetet i SDK bidrar till ökad utvecklad service till och ökad kunskap kring målgruppen.

Myndigheter

MTM samarbetar med myndigheter med uppdrag inom funktionshinderspolitiken, främst Myndigheten för delaktighet, MFD, och Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Inom kulturområdet samarbetar MTM med Kulturrådet och KB.

Via legimus.se distribuerar MTM endast en mindre del av de läromedel som SPSM tillgängliggör för elever i grundskola och gymnasium. Studerande vid landets högskolor och universitet har idag fri tillgång till tillgängliga läromedel. Barn och unga i grundskola och gymnasium omfattas idag inte av denna rättighet. MTM för en dialog med SPSM i denna fråga.

Under 2014 har MTM ingått ett samverkansavtal med Kulturdepartementets mediemyndigheter; Statens medieråd, Presstödsnämnden samt Myndigheten för radio och tv. Det finns tre arbetsgrupper som bedriver samverkan inom områdena tillgänglighet, service till barn och ungdom samt omvärldsbevakning. Arbetsgruppen för omvärldsbevakning anordnade ett gemensamt seminarium kring teknik, digitala medier och hur digitaliseringen påverkar myndigheters verksamheter. Myndigheterna har även haft en gemensam monter och ett gemensamt seminarium under Mediedagarna (MEG) i Göteborg.

MTM deltar också i ett nätverk för strategisk omvärldsanalys tillsammans med kulturmyndigheter under Kulturdepartementet.

MFD och SPSM är representerade i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att samverkan med andra myndigheter inom funktionshinders- och kulturområdet bidrar till informationsspridning för att förbättra servicen till personer med läsnedsättning och för att de ska få tillgång till de tjänster de behöver.

Regional samverkan

I den svenska talboksmodellen ingår regions-/länsbiblioteken som viktiga samarbetspartners för att de produkter och tjänster som MTM erbjuder ska nå sina användare.

De regionala eller kommunala syncentralerna är viktiga samarbetspartners när det gäller att nå såväl föräldrar som har barn med synnedsättning som gruppen vuxna personer med synnedsättning.

Organisationer

MTM samverkade med flera organisationer inom verksamhetsområdet. Synskadades riksförbund, SRF, och MTM har samarbetat sedan myndigheten bildades 1980.

MTM har under året samverkat med FUB, Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning.

SRF, Dyslexiförbundet FMLS, Sveriges Författarförbund och Svenska Förläggareföreningen är representerade i MTM:s råd. MTM:s generaldirektör höll våren 2014 ett seminarium på Svenska Förläggareföreningen kring upphovsrättslagens paragraf 17 i förhållande till e-böcker.

Myndigheten bedömer att samverkan med intresseorganisationer och föreningar inom litteraturområdet ger nödvändig information till MTM, vilket ökar möjligheten för målgruppen att få tillgång till de tjänster den behöver.

Nordisk samverkan

MTM samverkar med nordiska myndigheter med motsvarande uppdrag som MTM. De nordiska länderna har en liknande upphovsrättslagstiftning som Sverige, vilket möjliggör samarbete mellan länderna. Samarbetet sker genom arbetsgrupper för erfarenhetsutbyte och utveckling av tjänster av gemensamt intresse inom upphandling, produktion, distribution, kommunikation och marknad.

De nordiska myndigheterna har under året gemensamt förvärvat talböcker på engelska från RNIB i Storbritannien, samt utvecklat nya taktila bilderböcker i ett gemensamt projekt.

MTM och Norsk lyd- och blindskriftsbibliotek, NLB, har under året samarbetat kring utveckling av en app för surfplattor och smarta mobiltelefoner.

De nordiska myndigheterna har ingått i ett internationellt samarbete kring att upphandla XML-uppmärkning av böcker, vilket har resulterat i kostnadseffektiva avtal med leverantörsföretag på området.

Myndigheten bedömer att nordisk samverkan är viktig för utveckling av tjänster och produkter till målgruppen och underlättar förvärv av tillgängliga medier.

Internationell samverkan

MTM har samverkat med internationella organisationer inom verksamhetsområdet. MTM ingår i det internationella DAISY Consortium, i LPD/IFLA⁴ och inom IDPF⁵.

MTM har deltagit i en internationell arbetsgrupp som utvecklar den internationella standarden för internetbaserad distribution av talböcker till it-ovana personer, *Daisy on-line delivery protocol*⁶.

Det internationella daisyformatet ökar möjligheten att utbyta tillgängliga böcker över gränserna. I det internationella projektet TIGAR⁷ samverkar världens blindbibliotek och förlag för att ett sådant utbyte ska bli möjligt.

Myndigheten bedömer att arbetet på den internationella arenan är nödvändigt och ger erfarenhetsutbyte och möjlighet till utvecklingssamverkan kring produkter, tjänster och standarder för målgruppen.

Företag

MTM samverkar med flera företag i Sverige och i andra länder inom verksamhetsområdena produktion och förvärv av tillgänglig litteratur, produktion och distribution av taltidningar, användarstöd och support samt IT-utveckling av webbgränssnitt och appar för surfplattor och smarta mobiltelefoner.

Myndigheten anser att samarbetet med kommersiella aktörer är viktigt för att förbättra de produkter och tjänster som myndigheten erbjuder.

4 Library Serving Persons with Print Disabilities/The International Federation of Library Associations and Institutions

5 International Digital Publishing Forum

6 <http://www.daisy.org/project/daisy-online-delivery>

7 Trusted Intermediary Global Accessible Resources

MTM:s råd

I MTM:s råd samlas representanter för myndigheter, institutioner och intresseorganisationer i MTM:s omvärld. Ett gemensamt mål är att få till stånd samarbeten för att nå dem inom målgruppen som inte känner till eller använder MTM:s produkter och tjänster. I rådet diskuteras och informeras om MTM:s satsningar och resultatet av dessa. Rådet är också ett stöd vid strategiska vägval.

Myndigheten bedömer att rådet genom sin sammansättning är ett viktigt instrument för att myndigheten ska få en återkoppling av sin verksamhet från den närmaste omvärlden.

Myndigheten för tillgängliga medier har till uppgift att i samverkan med andra bibliotek i landet arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till sådana exemplar av litterära verk som de behöver för att kunna ta del av verken.

Tillgång till litterära verk

Under 2014 ökade utbudet av tillgänglig litteratur i form av talböcker, punktskriftsböcker, teckenspråkig litteratur och e-textböcker med cirka 6 100 (5 100) titlar⁸. Det samlade beståndet uppgår den 31 december 2014 till cirka 123 700 (117 700) titlar⁹. Huvuddelen produceras på uppdrag av MTM men ett stort antal titlar förvärvas också från svenska och utländska företag och organisationer.

Samtliga talbokstitlar som produceras eller förvärvas görs tillgängliga för nedladdning och i slutet av 2014 uppgick antalet till cirka 106 600 (101 000) titlar¹⁰. För att bibliotek ska få ladda ner talböcker krävs ett talbokstillstånd som utfärdas av Justitiedepartementet. I dag kan varje folkbiblioteksfilial eller skolbibliotek ladda ner de talböcker som användarna efterfrågar. Tillsammans med tjänsten *Egen nedladdning* har detta resulterat i att antalet nedladdade titlar¹¹ under 2014 uppgår de till 630 836 (519 690), en ökning med 111 146 (84 930), 21 procent.

Det jag saknar i litteraturen är hjältar med funktionsnedsättning och romaner med hbtq-perspektiv.”

Devin Lind (Läsliv nr 1/14)

8 Tabell 4 och tabell 13

9 Mikromarc

10 Mikromarc

11 Tabell 5

Genom tjänsten *Egen nedladdning* kan användarna själva ladda ner böcker från MTM:s bibliotek legimus.se. Användarna får tillgång till tjänsten via sitt folkbibliotek, skolbibliotek eller högskole-/universitetsbibliotek. Under året har antalet användare ökat med 60 procent till 65 239 (40 776)¹², varav 54 procent¹³ är under 18 år. Legimus.se har haft 419 550 unika besökare¹⁴ och i genomsnitt 90 934 (88 838) besökare¹⁵ per månad. Många användare har upptäckt appen Legimus som lanserades i januari och den står för 29 procent¹⁶ av nedladdningarna. Bland unga användare sker 60 procent av nedladdningarna¹⁷ via appen.

MTM bedömer att myndigheten genom förändrade tjänster når minst 100 000 användare¹⁸.

Punktskriftsböcker

Beståndet av punktskriftsböcker växte under året med 1 126 (767) titlar¹⁹. Punktskriftsböcker produceras i många olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskriftsutlåning, via folk- och skolbibliotek och genom envägslån. Envägslån innebär att ett exemplar av titeln skickas till användaren och när boken är färdigläst återvinns den. MTM tillhandahåller också punktskriftsböcker till försäljning. Möjligheten till envägslån av nyutkomna punktskriftsböcker har ökat utlåningen av titlar jämfört med föregående år. Totalt har 16 380 volymer²⁰ lånats ut, 93 procent²¹ av dessa lånades ut som envägslån.

MTM lånade ut till 543 (510) användare²² och ett stort antal folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker.

2014 beslutade Riksarkivet att myndigheten får gallra skrifter i punktskrift 1980–2010 efter att ett urval om minst tre böcker per år gjorts enligt angivna kriterier. Det kvarvarande beståndet uppgår efter gallring till drygt 100 hyllmeter och har under året flyttats från Sveriges depåbibliotek och

12 Mikromarc

13 Tabell 3

14 Google Analytics

15 Google Analytics

16 Tabell 6

17 Tabell 6

18 Bedömningen bygger på statistik från folkbiblioteken (2012), där folkbiblioteken har cirka 50 000 låntagare av talböcker och 2014 har MTM cirka 65 000 användare av tjänsten *Egen nedladdning*

19 Tabell 4 och tabell 13

20 Tabell 11

21 Tabell 11

22 Tabell 10

lånecentral i Umeå till Statens biblioteksdepå i Bålsta.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

MTM ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet.

Vid rekryteringar ska MTM sträva mot att uppnå kompetens som skapar förutsättningar för att uppfylla regeringens uppdrag. Varje enskild kompetens och erfarenhet ska bidra till att utveckla verksamheten. MTM strävar efter att skapa och behålla en dynamisk arbetsplats som beaktar vinsterna i de erfarenheter som olikheter i exempelvis ålder, kön, sexualitet, etnicitet eller funktionsnedsättning kan erbjuda för att på bästa sätt kunna tillföra nya och utvecklande infallsvinklar för målgrupperna, verksamheten och för våra medarbetare.

Jämställdhet

Den procentuella fördelningen kvinnor-män inom MTM:s chefsgrupp var 64 procent kvinnor och 36 procent män. I myndighetens ledningsgrupp var 43 procent kvinnor och 57 procent män.

Språklig mångfald

MTM har tillsatt en bibliotekarietjänst med särskilt ansvar för språklig mångfald. Under 2014 har MTM beslutat om en policy och en strategi för språklig mångfald.

MTM har fortsatt utveckla beståndet på andra språk än svenska genom att producera på bland annat arabiska, persiska och thai.

Talböcker på engelska har förvärvats via RNIB och talböcker på finska från Celia. MTM har också tillgodosett enskilda låntagares behov genom att låna in talböcker på andra språk än svenska från utländska samarbetspartners.

Barnperspektiv

MTM har under året arbetat utifrån MTM:s barn- och ungdomsstrategi 2012-2014. Några viktiga delmål från strategin som uppnåtts är:

- Av den totala produktionen av talböcker 2014 utgjorde barn- och ungdomsböcker 26 procent. För punktskriftsböcker var andelen barn- och ungdomstitlar 46 procent²³. I MTM:s barn- och ungdomsstrategi är målet för talböcker 25 procent och för punktskriftsböcker 50 procent.
- En intervjuundersökning resulterade i rapporten *Äppelhyllvardag – folkbibliotekens arbete med tillgängliga medier för barn*²⁴ (MTM rapport nr. 3). Rapporten redovisar hur personal vid sex folkbibliotek arbetar med sina Äppelhyllor och den har presenterats vid konferenser

23 NDS statistikverktyg, se även tabell 6

24 Rapporten finns på www.mtm.se

både nationellt och internationellt.

- Under 2014 har ett helt nytt innehåll i *Punktväskan*, som är *Punkt-klubbens* material för barn 3–5 år med synnedsättning, tagits fram i samarbete med Punktskriftnämndens barngrupp.

Under 2014 har antalet registrerade användare för tjänsten *Egen nedladdning*, som är under 18 år, ökat med 82 procent. Barn och unga utgör därmed 54 procent av antalet registrerade nedladdare. Appen Legimus har varit framgångsrik för att nå unga användare. Det har blivit möjligt att både söka boken och ladda ner den direkt i appen. Fler funktioner riktade till unga användare är under utveckling.

Tabell 3 Antal barn och unga användare av *Egen nedladdning*²⁵

	2014	2013	2012	2011
Antal personer under 18 år	35 217	19 342	10 269	-

Kommentar till tabellen

Antalet användare av tjänsten *Egen nedladdning*, som är under 18 år, har ökat med 82 procent 2014.

MTM ska inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och organisationer.

Informationsaktiviteter

MTM:s informationsverksamhet riktar sig till användare, förmedlare och omvärld. Syftet med insatserna är att stötta bibliotek, skola, organisationer och omvärld i deras arbete att nå fler inom målgruppen.

Under 2014 har MTM genomfört föreläsningar, konferenser och studiedagar. Myndigheten producerar tidskrifter, trycksaker och informationsmaterial.

MTM:s webbplats www.mtm.se

Under året lanserades en ny webbplats, www.mtm.se, som ger information om myndighetens uppdrag och verksamhet. Webbplatsen har under året haft 203 022 besök varav 123 314 unika besökare²⁶.

Tidskrifter, nyhetsbrev och sociala medier

MTM har två tidskrifter, *Läsliv* och *Vi punktskriftsläsare*. Tidskrifterna informerar om myndighetens verksamhet samt speglar vår omvärld.

Läsliv utkommer med fyra nummer per år och vänder sig till personer verksamma inom området samt till en intresserad allmänhet. *Läsliv* har 3 713 prenumeranter av den tryckta tidskriften, 294 prenumeranter får tid-

²⁵ NDS statistikverktyg

²⁶ Google Analytics

skriften inläst som taltidning med text.

Vi *punktskriftsläsare* utkommer med två nummer per år och är en samproduktion med Punktskriftsnämnden. Tidskriften riktar sig till punktskriftsläsare och dess omvärld. Tidskriften har 449 punktskriftsprenumeranter samt 227 prenumeranter som läser den i tryckt version²⁷.

Under året skickades 10 nyhetsbrev till 1 623 prenumeranter.

Konferenser, föreläsningar, studiedagar och studiebesök

MTM deltog på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg med monter, fem programpunkter på Svensk biblioteksförnings scen samt i ett panelsamtal på Kulturrådets scen. MTM:s tillgänglighetspris *Amy-priset* delades också ut på mässan.

Myndigheten deltog på Skolforum i Stockholm och på Dysleximässan i Malmö.

För att öka kunskapen hos bibliotek, organisationer, skolor och allmänheten om MTM:s produkter och tjänster har MTM presenterat myndighetens arbete både i Sverige och internationellt. MTM har:

- Tagit emot tre studiebesök, varav två med nordiska deltagare och ett från Senegal, totalt 31 personer.
- Anordnat en tvådagars konferens i samarbete med Svenska Daisy-konsortiet, *Tillgänglighet framför allt! Olika sätt att öka tillgången till tryckt information och litteratur för personer med funktionsnedsättning*. Konferensen hade 140 deltagare.
- Föreläst på seminarium i samarrangemang med Kungliga biblioteket och Nationalmuseum: *Föremål och dokument i digitalt format*.
- Anordnat sex studiedagar för bibliotekspersonal på folk-, skol- och högskolebibliotek. En av studiedagarna arrangerades i samarbete med Internationella biblioteket med fokus på mångfaldsarbete.
- Föreläst på SRF:s 125-årsjubileum, Örebro: *Information om vad MTM erbjuder barn och vuxna*.
- Föreläst på olika pedagogiska konferenser om talböcker och deras användning inom lärande.
- Föreläst på regionala och lokala bibliotekskonferenser i Sverige.
- Föreläst om myndighetens verksamhet på internationella konferenser i Stockholm, London, Dublin, Lyon samt Paris.
- Föreläst på konferensen *Offentlig webb: Skapandet av en tillgänglig samt målgruppsanpassad webbplats*.
- Föreläst på utbildningarna i biblioteks- och informationsvetenskap i Borås och Uppsala.
- Föreläst på Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågors konferens om IKT och dövblindhet: *Information från MTM och deras tankar kring IKT för personer med dövblindhet – inklusive taltidningar och hur de kan*

27 Accessdatabas Försäljning TPB etiketter

användas av personer med dövblindhet.

- Deltagit i offentligt samtal på Kulturrådets barn- och ungdomskonferens: *Vart leder en strategi – om strategier för barn- och ungdomskultur.*
- Deltagit i offentligt samtal på Mediedagarna i Göteborg: *Är medierna tillgängliga för publik med funktionsnedsättning?*
- Deltagit i Svensk biblioteksförerings seminarium i Almedalen: *Ett läsluft även för vuxna?*
- Informerat om MTM:s verksamheter på syncentraler och hos SRF-distrikt i landet.

Myndigheten ska särskilt framställa, köpa in och överföra talböcker och punktskriftsböcker samt tillhandahålla dessa för försäljning

Medier kultur

Kvalitativa aspekter

För verksamheten Medier kultur definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet. Vidare utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger.

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvar talböcker, både svenska och utländska, punktskriftsböcker och taktila bilderböcker. Under året har det lett till en ökning av tillgänglig litteratur för grupper med läsnedsättning.

gärna böcker som handlar om livet, som till exempel *Pojken med den randiga pyjamasen* eller fantasyböcker.”

Lovisa Olsson,
elev Västbergaskolan
(Läsliv 4/14)

Tabell 4. Medier kultur²⁸, framställning och förvärv

	2014	2013	2012	2011
Produktion talböcker	1 938	1 888	1 941	1 821
Produktion punkt- skriftsböcker	1 089	765	659	782
Produktion e-text	2	1	3	2
Förvärv av talböcker	1 039	732	1 277	1 366
Förvärv teckenspråkig litteratur	31	13	30	-
Summa produktion och förvärv	4 128	3 399	3 910	3 971

Kommentar till tabellen

MTM:s egen produktion ökade 2014, talböcker med 2,6 procent och punktskrift med 42,4 procent. Den kraftiga ökningen av punktskrift beror på ett fortsatt arbete med digitalisering av tidigare gallrade titlar. Externa förvärv har också ökat, främst förvärv från Celia.

Under 2014 har förslag från användargrupperna utgjort 60 procent av talbokstitlarna och 27 procent av punktskriftsböckerna²⁹. Andelen producerade och förvärvade titlar för barn och ungdomar³⁰ var 26 procent.

Ett av de viktigaste målen för verksamheten är samtidig utgivning av det tillgängliga mediet i förhållande till det tryckta. MTM har fortsatt att samverka med en talboksleverantör om tidigare utgivning av talboken i förhållande till den tryckta boken. Under året har 52 (39) talbokstitlar blivit tillgängliga för lån inom tre dagar från den tryckta bokens utgivning, en ökning med 33 procent³¹.

Den fortsatt höga nivån av punktskriftsproduktion möjliggörs genom en automatiserad intern produktionsprocess. Under 2014 har 61 (45) procent av titlarna³² kunnat framställas genom denna process till en lägre kostnad och med förkortad produktionstid. MTM har månatligen informerat om nyproducerade punktskriftstitlar genom utskick av listan *Nya punktskriftsböcker från MTM*, som når totalt 297 prenumeranter³³.

Taktila bilderböcker med tecken som stöd är tillgängliga för en utökad målgrupp med olika behov. 2013 års produktion *Prinsen och önskestenen* av Helena Davidsson Neppelberg nominerades till priset för *Outstanding Books for Young People with Disabilities* av den internationella barnboksorganisationen IBBY.

MTM har under 2014 fortsatt att producera serieböcker som talbok med text: *MAUS* av Art Spiegelman, *Engelsfors* av Sara Bergmark Elfgren och Mats Strandberg samt en samlingsvolym av *Bamse* av Rune Andreasson.

28 Dynamics AX, Contempus/Agresso

29 Dynamics AX

30 Tabell 3

31 Contempus/Agresso

32 Dynamics AX

33 Accessdatabas Försäljning TPB-etiketter

Talböcker

Tabell 5. Antalet nedladdade titlar av bibliotek och bibliotekens låntagare³⁴

	2014	2013	2012	2011
Folkbibliotek	145 579	148 191	156 351	167 135
Låntagare	360 222	275 301	206 098	120 154
Summa	505 801	423 492	362 449	287 289
Skolbibliotek	20 996	27 501	26 380	26 736
Låntagare	41 299	18 312	7 923	3 293
Summa	62 295	45 813	34 303	30 029
Sjukhusbibliotek	808	532	599	678
Låntagare	725	507	468	169
Summa	1 533	1 039	1 067	847
Högskolebibliotek	*1 266	2185	3 018	3 843
Låntagare	*59 364	*47 161	*33 923	32 092
Summa	*60 630	49 346	36 941	35 935
Övriga bibliotek (till exempel länsbibliotek)**	274	-	-	-
Låntagare**	303	-	-	-
Summa	577	-	-	-
Summa totalt: Bibliotek	168 923	178 409	186 348	198 392
Summa totalt: Låntagare	461 913	341 281	248 412	155 708
Totalt	630 836	519 690	434 760	354 100

*) Siffran redovisas även under Medier utbildning, tabell 14 Utlåning

**) Siffran redovisades inte mellan 2011–2013

Kommentar till tabellen

Under 2014 fortsatte antalet nedladdningar bland låntagare öka och uppgick till 461 913 (341 281), en ökning med 35 procent.

De låntagare som registrerat sig till tjänsten via folkbibliotek laddade i genomsnitt ner 10 talböcker per låntagare under året. De som registrerat sig via skolbibliotek laddade ner färre – i genomsnitt två talböcker per låntagare.

Bibliotekens nedladdningar minskade med fyra procent, från 178 409 till 168 923. MTM bedömer att detta är en naturlig utveckling eftersom fler låntagare laddar ner själva.

34 NDS

Låntagarna laddar nu ner nästan tre gånger så många talböcker som biblioteken.

Tabell 6. Användningen av legimus.se och appen Legimus bland låntagare³⁵

	App	Legimus.se	Alla nedladdningar
Under 18	63 831	42 933	106 764
Över 18	72 185	282 964	355 149
Summa	136 016	325 897	461 913

Kommentar till tabellen

MTM:s app Legimus för surfplattor och smarta mobiltelefoner lanserades i version 1.0 i januari 2014. Antalet användare av denna app har ökat under året, framförallt bland yngre låntagare. Av det totala antalet nedladdningar gjordes cirka 29 procent via appen.

Nedladdningar för användare under 18 år gjordes till 60 procent via appen, motsvarande siffra för användare över 18 år är 20 procent.

”Det finns en ökning av studenter med kognitiva funktionsnedsättningar som koncentrationssvårigheter eller adhd.”

Åsa Olsson
(bibliotekarie Läsliv 3/14)

35 NDS statistikverktyg

Tabell 7. Utlånade talböcker³⁶

	2014	2013	2012	2011
Utlånade analoga emballage omräknade till titlar (1,4**)	0	0	212	374
Utlånade digitala titlar	3 436	7 015	10 181	26 303
Summa utlånade titlar	3 436	7 015	10 393	26 677

** En analog titel omfattar i snitt 1,4 emballage

Kommentar till tabellen

Utlåningen av fysiska talböcker fortsätter att minska, under 2014 har den minskat med 49 procent.

Tabell 8. Låntagare talböcker

Antalet låntagare som är registrerade på MTM ³⁷	2014	2013	2012	2011
Folkbibliotek	774	740	720	1 062
Skolbibliotek	2 071	1 907	1 763	3 851
Sjukhusbibliotek	65	63	61	264
Högskebibliotek	139	140	136	150
Högskestuderande	10 936	10 936	10 100	9 066
Totalt	13 985	13 786	12 780	14 393
Antalet låntagare som lånat från MTM	2014	2013	2012	2011
Folkbibliotek	86	178	198	403
Skolbibliotek	168	369	365	616
Sjukhusbibliotek	4	6	10	25
Högskebibliotek	4	23	39	47
Högskestuderande	231	881	1 316	1 379
Totalt	493	1 457	1 928	2 470
Antalet låntagare som använder MTM:s tjänst <i>Egen nedladdning</i> och som registrerats via det egna biblioteket	2014	2013	2012	2011
Folkbibliotek	35 909	22 668	14 526	6 749
Skolbibliotek	18 527	9 238	4 495	1 047
Sjukhusbibliotek	50	26	15	9
Högskebibliotek	10 816	8 844	6 645	3 945
Totalt	65 302	40 776	25 681	11 750

36 Mikromarc

37 Mikromarc, NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Under 2014 ökade antalet användare av tjänsten med 60 procent till 65 302 (40 776). Kategorin användare som registrerats för tjänsten Egen nedladdning via skolbibliotek ökade under året med 101 procent och utgör nu 28 procent av det totala antalet användare. Myndigheten har under året inrättat en handläggartjänst med ansvar för kontakt med skolbiblioteken.

Tabell 9. Antal exemplar försålda talböcker³⁸

	2014	2013	2012	2011
Till privatpersoner	42	49	74	127
Till bibliotek, BTJ	8 377	7 978	12 729	25 587
Till bibliotek, Inläsningstjänst AB	5			
Totalt	8 424	8 027	12 803	25 714

Kommentar till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via två återförsäljare, BTJ, och Inläsningstjänst AB. Dessa båda företag laddar ner exemplar från legimus.se och försäljer dem till biblioteken. BTJ säljer även till privatpersoner. Under 2014 har försäljningen legat på samma nivå som föregående år. Att både bibliotek och användare nu själva kan ladda ner titlar via legimus.se gör att intresset för att köpa talböcker minskar.

För elever som kommer igång med läsningen av talböcker och som får stöd hemifrån underlättas kunskapsinhämtningen betydligt.”

Marina Christiansen,
specialpedagog
(Läsliv 4/14)

38 Uppgifter från BTJ och Inläsningstjänst AB

Punktskrift

Tabell 10. Antal punktskriftslåntagare³⁹

	2014	2013	2012	2011
Låntagare	543	510	484	545

Kommentar till tabellen

Under året har antalet låntagare ökat något vilket MTM bedömer beror på möjligheten till envägslån.

Tabell 11 Utlånade och försålda punktskriftsböcker⁴⁰

	2014	2013	2012	2011
Bestånd antal titlar	17 084	16 507	15 822	14 947
Utlånade volymer	16 380	18 499	19 432	18 170
varav barnböcker	3 113	4 073	4 206	4 492
Försålda exemplar	327	317	345	522

Kommentar till tabellen

MTM har lånat ut 16 380 punktskriftsvolymer till 543 låntagare. Under 2014 har 93 procent av utlåningen skett genom envägslån. Envägslån innebär att låntagaren inte returnerar den lånade boken, slipper köa på en populär titel och att låneexemplaret alltid är nytt och fräscht. Inga omlån behöver göras på envägslånen vilket resulterar i en nedgång i antalet utlånade volymer från 18 499 (2013) till 16 380 (2014).

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Tabell 12 Totalt antal titlar, taktila bilderböcker⁴¹

	2014	2013	2012	2011
Antal titlar, taktila bilderböcker	81	78	74	67
Försålda exemplar	208	194	230	305

³⁹ Mikromarc

⁴⁰ Mikromarc

⁴¹ Mikromarc

Kommentar till tabellen

Tre nya taktila titlar har producerats i collageteknik. En av dessa, Ludde och någon, har producerats genom ett nordiskt samarbete. Samproduktion av taktila bilderböcker innebär att produktionskostnaden minskar. En titel, Snöutflykten, har framställts i nära samarbete med SPSM.

Främja teckenspråkig litteratur

MTM:s uppdrag att främja teckenspråkig litteratur innebär att användare kan ladda ner teckenspråkig litteratur i form av filmer från legimus.se. Utbudet består främst av barn- och ungdomsböcker, men det finns också ett litet antal titlar för vuxna. Under 2014 har myndigheten haft samtal med Sveriges dövas riksförbund, SDR, kring digitalisering av analogt material på KB.

Under året har MTM tagit emot titlar från SPSM och tillgängliggjort dem via legimus.se. Beståndet under året har därmed ökat med 31 titlar, det finns nu 163 titlar⁴².

MTM ska främja
teckenspråkig
litteratur

Medier utbildning

Kvalitativa aspekter

För verksamheten Medier utbildning definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet. Vidare utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger.

Användarundersökning studerande vid högskola och universitet

MTM har under året genomfört en kvalitativ undersökning⁴³ bland studerande vid högskola och universitet om deras läsande och behov av tillgänglighet. Fokus för undersökningen var de talböcker som MTM erbjuder och hur de fungerar i studiesituationen samt hur de vill läsa i framtiden. Rapporten blev klar i december 2014. Resultatet kommer att analyseras och ligga till grund för MTM:s fortsatta arbete med att utveckla de produkter och tjänster som studenterna erbjuds.

MTM ska förse
högskolestuderande
personer med funk-
tionsnedsättning i
form av läshandikapp
med sådana exemplar
av studielitteratur
som de behöver för
att kunna ta del av
litteraturen

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvar talböcker, både svenska och utländska, och punktskriftsböcker för högskolestuderande med läsnedsättning. Under året

⁴² Dynamics AX

⁴³ Rapport: Fokusgrupper med studenter

har det lett till en ökning av tillgången till tillgänglig litteratur för studenterna.

Tabell 13. Medier utbildning, framställning och förvärv⁴⁴

	2014	2013	2012	2011
Produktion talböcker	1 618	1 442	1 422	1 437
Produktion punkt-skriftsböcker	37	2	13	40
Produktion e-text	87	105	175	130
Förvärv av talböcker	253	206	117	14
Summa produktion och förvärv	1 995	1 755	1 727	1 621

Kommentar till tabellen

Antalet titlar har ökat, både genom produktion och förvärv. Produktionen av e-textböcker har minskat.

MTM har under året samverkat med universitet och högskolor för att effektivisera och förbättra servicen till studerande med läsnedsättning.

Urvalet av titlar sker idag på två sätt, antingen genom förslag från studenterna eller genom urval av nyutgiven kurslitteratur grundad på erfarenhet och vad som ofta används inom utbildningarna. Legimus.se har också tjänster speciellt riktade till studenter och för personal på lärosäten som förmedlar MTM:s tjänster.

Ingen student med läsnedsättning ska behöva vänta på sin kurslitteratur. MTM har under 2014 startat ett projekt (*Nypon*) för att förkorta kötider och effektivisera produktions- och distributionsprocesserna. Inom projektet har MTM ökat samarbetet med förlag för filhämtning. I projektet *Klart till kursstart*, som startades 2013, samverkar MTM med Södertörns och Kristianstads högskolebibliotek kring hur ny kurslitteratur kan färdigställas till kursstart. Under 2014 har nyttjandegraden på dessa titlar varit hög.

MTM har samarbetat med Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, genom att producera tillgänglig litteratur för studerande på de utbildningar som MYH administrerar. Produktionen bekostas av MYH och finns tillgänglig för lån i legimus.se. Samarbetet har resulterat i 24 titlar under 2014.

44 Dynamics AX

Utlåning

Tabell 14. Utlåning⁴⁵

	2014	2013	2012	2011
Utlånade direkt från MTM	400	2 196	3 705	3 949
Antal nedladdade och utlå- nade från bibliotek	1 266	2 185	3 018	3 843
Nedladdade av låntagare vid högskolebibliotek	59 364	47 161	33 923	32 092
Totalt utlånade titlar	60 630	51 542	40 646	39 884
Antal nedladdningsbara titlar	106 585	100 985	93 988	88 336

Kommentar till tabellen

Antalet nedladdade titlar bland låntagare vid högskolebibliotek har under året ökat med 26 procent.

Utveckling

Kvalitativa aspekter

Verksamheten Utveckling på myndigheten resulterar i nya och förbättrade produkter och tjänster som myndigheten bedömer får positiva effekter för användarna. En förändrad taltidningsverksamhet innebär förbättrad tillgång till dagstidningarnas innehåll. Appen Legimus ger användarna utökade möjligheter att läsa både talböcker och taltidningar med samma utrustning. Verksamheten syftar till ökad tillgänglighet och ökad samtidighet av produkterna.

En utvärdering har gjorts bland taltidningsprenumeranterna som kommer att ligga till grund för vidareutvecklingen av tjänsten.

Inför en nationell informationskampanj om taltidningar har MTM genomfört en kännedomsmätning kring taltidningar bland allmänheten⁴⁶.

Konsumtionsutrustning

Taltidningar och talböcker kan läsas på olika sätt. Taltidningsprenumeranter kan läsa dagstidningar i daisyspelare, appen Legimus och via e-post. Talboksläsare kan läsa sina böcker i appen Legimus, daisyspelare och i program på datorn.

För att förenkla för taltidningsläsaren har MTM under 2014 utvecklat en paketslösning med en stationär daisyspelare med internetuppkoppling. Dessutom har MTM arbetat tillsammans med leverantörerna för att vidare-

MTM ska främja utvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning

⁴⁵ Mikromarc, NDS statistikverktyg

⁴⁶ Rapport: Kännedomsmätning - Taltidning 2014

utveckla en mindre, handhållen daisyspelare, som lanseras under 2015.

Appen Legimus har utvecklats under 2014 där efterfrågade funktioner har lagts till, exempelvis möjligheten att välja hastighet vid uppspelning samt möjlighet att göra personliga inställningar som underlättar vid olika typer av synnedsättning. De nya funktionerna lanseras i appen under första kvartalet 2015.

Utvecklingsprogrammet Taltidningen 2.0

Teknikskiftet för taltidningar har fortsatt under 2014. Den första fasen avslutades i oktober 2014 när ett 80-tal dagstidningar övergått från att ha distribuerats i inläst form via radionätet, på kassett eller cd till att distribueras via internet. Under hösten har förberedelser inletts för fas två som omfattar RATS-tidningar.

Information och marknadsföring

MTM har tagit fram både text- och bildmaterial som ett stöd i tidningsföretagens arbete med att marknadsföra taltidningar.

I samverkan med ett antal tidningskoncerner har MTM under året bedrivit fyra pilotprojekt med syfte att sprida information om taltidningar, öka antalet taltidningsabonnenter och få mer kunskap om hur också taltidningar kan inkluderas i den egna marknadsföringen av dagstidningar.

MTM har informerat tidningsföretagen om teknikskiftet genom brev, e-post, uppdaterad information på webbplatsen samt vid möten med enskilda tidningsföretag.

Myndigheten har även till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig tidning.

Dagstidningar

Kvalitativa aspekter

För verksamheten Dagstidningar definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av taltidningar som varje år tillgängliggörs samt även utifrån den servicenivå som ökat utbud och förbättrade tjänster ger. De kvalitativa aspekterna utgår huvudsakligen från den utveckling som sker inom taltidningsområdet, bland annat genom en ständig förbättring av MTM:s uttalslexikon för tidningstext.

Dagstidningar och kostnader

Under 2014 har alla radio-, kassett- och cd-distribuerade taltidningar konverterats till den nya sortens taltidningar, "taltidningar med text".

Ansvar för produktion och distribution har därigenom flyttats från tidningsföretagen till MTM, som sköter detta via upphandlade producenter, vilket är en kostnadseffektiv lösning.

Taltidningar med text produceras med talsyntes och distribueras via internet. Det ger användaren möjlighet att prenumerera på valfri dagstidning oavsett var man befinner sig, läsa all redaktionell text i tidningen samt

kunna använda utrustning som passar det egna behovet. Taltidningsnämnden, TTN, beslutar om stöd för utgivning av taltidningar med text i enlighet med *Förordning (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning*.

Talsyntestidningen (RATS) som distribueras till en mobiltelefon och läses upp med talsyntes, produceras och distribueras enligt den tidigare taltidningsmodellen. RATS-tidningar ges ut av tidningsföretagen själva som inlästa versioner av dagstidningen. TTN beslutar, enligt *Förordning (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar*, om stöd till tidningsföretagen för utgivningen av RATS-tidningar.

Både för taltidningar med text och för RATS-tidningar erhåller abonnenterna vid behov kostnadsfri mottagarutrustning som finansieras av TTN. Nämnden ansvarar också för upphandling, fördelning och vidareutveckling av de mottagare som behövs för att abonnenter ska kunna lyssna på taltidningen.

Den totala kostnaden för taltidningsverksamheten under åren 2011 till 2014 redovisas i tabell 15.

Tabell 15. Totala kostnader⁴⁷ för taltidningsverksamheten exklusive OH-kostnader, tkr

	2014	2013	2012	2011
Inlästa taltidningar	21 467	100 924	111 674	117 293
varav radiotidningar	20 073	92 725	102 840	108 438
varav kassett-/cd-tidningar	1 394	8 200	8 833	8 855
Inköp av radiotidningsmottagare	-	-	-	-
Talsyntestidningar (RATS)	6 330	5 863	6 195	7 961
varav inköp av nya mottagare	210	-	-	-
Taltidningar med text*	48 284	15 590	-	-
Varav inköp av nya mottagare	12 354	8 629		
Totalt exklusive utbyte av mottagare	63 517	113 749	117 869	125 254
Totalt inklusive utbyte av mottagare	76 081	122 378	117 869	125 254

*Taltidningar med text är kassett-, cd- och radiotidningar som konverterats till ny teknik, kategorin införs från och med 2013

Kommentar till tabellen

Att kostnaderna för inlästa tidningar är betydligt lägre än under föregående år beror på att dessa tidningar avvecklats under 2014. Den ökade kostnaden för taltidningar med text beror på att resterande radio-, cd- och kassettidningar har konverterats till taltidningar

47 Utfall från Agresso, Anslag 11:5 ap.1 Stöd till taltidningar

med text under året. Kostnaderna för inlästa taltidningar har minskat på motsvarande sätt.

Kostnadsutvecklingen kan också kopplas till kostnad per årsabonnemang, vilket redovisas i tabell 16.

Tabell 16 Kostnader per årsabonnemang⁴⁸ i tkr.

	2014	2013	2012	2011
Kassett-/cd-tidningar*	-	39,6	17,6	18,2
Radiotidningar*	-	36,8	17,9	17,2
Talsyntestidningar (RATS)	9,8	8	7,9	9,3
Taltidningar med text**	10,9	6,4	-	-
Totalt	10,8***	35,4	16,7	16,4

* Kassett-/cd- och radiotidningar konverterades successivt till taltidningar med text under 2014. Kostnad per årsabonnemang kan därför inte beräknas för dessa.

**Taltidningar med text införs från och med 2013.

*** Total för 2014 beräknad på kostnader för RATS-tidningar samt taltidningar med text.

Kommentar till tabellen

Under 2014 avslutades införandet av den nya taltidningstekniken för kassett-, cd- och radiotidningar som successivt konverterades till taltidningar med text. Kostnaderna per årsabonnemang kan därför inte beräknas för radio-, cd- och kassettidningar.

Kostnaderna per årsabonnemang för RATS-tidningar har ökat, vilket beror på ett minskat abonnentantal. För taltidningar med text beror ökningen på initiala kostnader för mottagarutrustning under året.

la...eten är
jättenöjda, 'Tänk
att en liten apparat
kan göra så mycket'.
Vissa är ensamma
och väldigt tack-
samma att de har
tidningen."

Roya Abbaszadeh, heminstruktör
taltidningar (Läsliv 3/14)

48 Utfall från Agresso, Anslag 11:5 ap. 1 Stöd till taltidningar samt statistik inlämnad av tidningsföretagen

Individuell service

Kvalitativa aspekter

Individuell service är verksamhet som genom en hög personlig servicenivå bidrar till att målgruppen får ökad integritet, exempelvis *Utskrivningstjänsten* och *Lästjänsten* via fax. Även *Punktkassen* och *Punktväskan* samt spel och almanackor som anpassas efter målgruppens behov, ingår i den individuella servicen för att skapa ökad delaktighet i samhället.

Produkter i verksamheten Individuell service

I samarbete med syncentralerna distribueras *Punktkassen* och *Punktväskan* till familjer med små barn som ska bli punktskriftsanvändare. För att barn med synnedsättning tidigt ska komma i kontakt med sitt läs- och skriftspråk innehåller materialet bland annat taktila bilderböcker, som kan inspirera till vidare läsning. Under året har *Punktväskan* utvärderats och nytt innehåll har tagits fram.

Som en fortsättning erbjuds medlemskap i *Punktklubben*, som är en läsfrämjande klubb för punktskriftsläsande barn i åldrarna 5–12 år.

Via återförsäljare säljer MTM punktskriftsalmanackor och synanpassade spel.

Melodikryssets kryssruta på punktskrift går att prenumerera på via *Punktskriftstjänsten*.

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda synskadade personer kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället.

Antal anpassade spel och punktskriftsalmanackor som producerats

Tabell 17 Artiklar⁴⁹, antal

	2014	2013	2012	2011*
Almanackor i fem olika format	545	575	505	895
Synanpassade kortlekar	170	196	240	192
Sällskapsspel, sex olika	40	115	129	119
Yatzyprotokoll	0	0	400	-
Totalt	755	886	1 274	1 332

*Från den 1 januari 2011 överfördes en del verksamheter för personer med synnedsättning från SRF. Statistiken för 2011 avser perioden juli-december

49 Statistiken hämtad från beställningar och offertförfrågningar till leverantörer

Kommentar till tabellen

Artiklarna tillverkas endast vid behov.

Tabell 18. Antal abonnenter	Antal och levererade produkter			
	2014	2013	2012	2011(a)
Lästjänsten via fax, abonnemang ⁵⁰ (b)	56	70	83	146
Punktkassen ⁵¹	9	13	4	-
Punktväskan ⁵²	5	9	7	8
Punktklubben ⁵³		41	37	38
Melodikrysset ⁵⁴	36	32	32	33

(a) Från den 1 januari 2011 överfördes en del verksamheter för personer med synnedsättning från SRF. Statistiken för 2011 avser perioden juli-december

(b) Antalet aktiva abonnenter under år 2014 är 24 (25) stycken

Kommentar till tabellen

Lästjänsten via fax har en minskad efterfrågan. Tjänsten innebär att abonnenten, via en enkel fax kan skicka eget material och få det uppläst via telefon. Idag finns alternativa sätt, exempelvis att skanna in material och låta en talsyntes på datorn läsa upp texten, men det är inte tillgängligt eller lättanvänt för alla.

Utskrivningstjänst av punktskrift

Personer med dövblindhet och personer med synnedsättning kan via Punktskriftstjänsten få individuell service. Personer med synnedsättning kan beställa maximalt 1 500 originalsidor per person och år. Personer med dövblindhet har inga begränsningar i antalet sidor.

Användarna skickar in privat material för att få det översatt till punktskrift. Det finns också möjlighet att prenumerera på innehållsförteckningar ur ett urval tidningar och tidskrifter, för att sedan beställa de artiklar man vill ha. Alla utskrifter är kostnadsfria.

Tabell 19. Punktskriftstjänsten⁵⁵

	2014	2013	2012	2011
Antal ärenden	3 236	6 528	9 849	10 360

50 Agresso, prenumerationslistor

51 Sammanställning av beställning via e-post eller telefon

52 Sammanställning av beställning via e-post eller telefon

53 Agresso, prenumerationslistor

54 Accessdatabasen för Punktskriftstjänsten, prenumerationslista

55 Accessdatabasen 2013 DUT-statistik

Antal registrerade användare

269

260

252

346

Kommentarer till tabellen

Både antalet ärenden och antalet punktskriftssidor har minskat med cirka 50 procent. Det beror på att MTM redan förra året övergick till att producera sex olika tidningar som "hela" tidningar med ett prenumerationsförfarande, det vill säga tidningar som i sin helhet är överförda till punktskrift. Från september i år övergick ytterligare tre⁵⁶ tidningar till att produceras som "hela" tidningar och redovisas därför i statistiken under avsnittet om Tidskrifter⁵⁷.

Punktskriftstjänsten för punktskriftsläsande personer med dövblindhet och synnedsättning hade sammanlagt 106 (140) aktiva beställare under året, av dessa är 10 dövblinda punktskriftsläsare. Även denna minskning är relaterad till övergången till "hela" tidningar. En dövblind person får via *Retriever*⁵⁸ bevakning med möjlighet att läsa valda nyheter från sin lokala tidning.

Musiknoter i punktskrift till barn och ungdomar i kommunala musikskolan

MTM har under året informerat punktskriftsläsande barn, ungdomar och deras föräldrar om möjligheten att få tillgång till musiknoter i punktskrift, dels genom annonsering i punktskriftstidningar och dels genom personliga brev till målgruppen. Inga beställningar har inkommit under året.

MTM ska starta en försöksverksamhet för översättning av noter till barn och ungdomar i den kommunala musikskolan. Uppdraget avser 2014 och avrapporteras i årsredovisningen.

Tidskrifter

Kvalitativa aspekter

För verksamheten Tidskrifter definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tidskrifter som varje år tillgängliggörs samt även utifrån den servicenivå som ökat utbud och förbättrade tjänster ger.

Utbud av tidningar och tidskrifter

Tillgängliggjorda tidningar för punktskriftsläsare har under året utökats med ytterligare tre. Nu finns nio olika tidningar som i sin helhet överförs till punktskrift. För att få fler prenumeranter har det nya utbudet marknadsförts via brev.

MTM producerar även andra tidningar för personer med synnedsättning, både taltidningar och punktskriftstidningar. Punktskriftstidningarna bygger på urval ur andra tidningar på marknaden. Taltidningarna producerar reportage och andra inslag som direkt vänder sig till målgruppen och som ger merinformation i form av exempelvis miljöbeskrivningar. Serier tillgänglig-

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda synskadade personer kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället.

56 Allt om Trädgård, Må Bra och Tara

57 Se tabell 20

58 Retriever är en informations- och nyhetstjänst

görs för barn med synnedsättning i taltidningen *Bubbel*.

Tabell 20. Antal tidningar och prenumerationer⁵⁹

	2014	2013	2012	2011
Taltidning, barn, 2	118	120	117	369
Taltidning, vuxna, 3	610	688	804	976
Punktskriftstidning, barn, 1	19	17	21	22
Punktskriftstidning, vuxna, 4	211	236	253	261
Tidskrifter i sin helhet överförda till punktskrift, vuxna, 9	149	107	-	-
Summa	1 107	1 168	1 195	1 628

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

Kommentarer till tabellen

Prenumerationerna på vuxentidningarna minskar generellt, medan tidskrifter som återges i sin helhet i punktskrift upptäcks av fler.

Stöd för inlästa kulturtidskrifter

MTM administrerar ett stöd för inläsning och redigering av kulturtidskrifter. För närvarande mottar 12 tidskrifter detta stöd.

Utöver de uppgifter som myndigheten har får den åta sig att utföra uppdrag inom sitt verksamhetsområde

Uppdrag inom verksamhetsområdet

Katalogisering

Alla titlar som MTM producerar eller förvärvar från andra producenter katalogiseras och görs tillgängliga via legimus.se. Katalogisering utförs enligt ett regelverk som används av alla bibliotek i Sverige. Böckerna blir på detta sätt enkelt sökbara. Katalogposten ger även information om innehåll och format och användaren kan med den kunskapen direkt gå vidare till att göra en egen nedladdning eller en beställning av titeln.

Utöver MTM:s egen produktion katalogiseras titlar från ett flertal andra producenter, både svenska och utländska: lokalt inläst litteratur från de svenska länsbiblioteken, rapporter och tidskriftsartiklar från högskole- och universitetsbibliotek, material från SRF och läromedel från SPSM; därtill även utvalda titlar från finska CELIA och brittiska RNIB.

Under 2014 har MTM outsourcat ytterligare en del av katalogiserings-

⁵⁹ Agresso (antalet prenumeranter)

verksamheten till BTJ.

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämndens medlemmar kommer från intresseorganisationer, myndigheter och organisationer inom området samt från universitets- och högskoleområdet. Nämndens ordförande, Jana Holšánová, är docent i Kognitionsvetenskap vid Lunds universitet.

Punktskriftsnämnden är medlem i Standardiseringen i Sverige, SIS, kring frågor som rör nämndens uppgifter. Nämnden har under året deltagit i den tekniska kommittén för hjälpmedelsstandardisering, SIS/TK 344, samt varit delaktig i ett standardiseringsprojekt inom ISO om taktila orienteringskartor. Nämnden är också medlem i designorganisationen IIID, The International Institute for Information Design.

Nämndens arbetsgrupp för ”barns och ungas inlärning och läsning av punktskrift” har fungerat som en samarbetsgrupp för institutioner och organisationer som kommer i kontakt med punktskriftsläsande barn.

Flera mindre undersökningar och förstudier har pågått under året:

- Undersökning om elektronisk punktskrift
- Förstudie inför ett projekt om stickning och punktskrift
- Undersökning om punktskriftsnoter
- Undersökning om matematikundervisning för punktskriftsläsande barn

Medlemmar i nämnden har deltagit i en workshop om syntolkning.

Förberedelser har genomförts inför ett projekt om 3D-modeller för personer med synnedsättning och 3D-skrivare.

Nämnden har ett särskilt uppdrag att utarbeta riktlinjer för den svenska punktskriften

Flera av de undersökningar som genomförts under året syftar till nya riktlinjer och regler inom olika delar av det taktila området. Arbetet har bland annat genomförts i en arbetsgrupp för ”undervisningssituationen för punktskriftsläsande barn som lär sig matematik”.

Nämnden ska medverka till internationellt samarbete inom området

Nämnden har deltagit i en konferens i Oslo för punktskriftsnämnderna i de nordiska länderna. De årligt återkommande nordiska konferenserna har initierats av nämnden och har bidragit med värdefull kunskap.

Medlemmar i nämnden har medverkat i konferensen *Blindness, Technology, and Multimodal Reading* i London.

Förberedelser har startat inför en konferens 2016 om *Tactile reading*:

Inom MTM finns en nämnd för punktskrift och taktil läsning, Punktskriftsnämnden. Punktskriftsnämnden har till uppgift att främja och utveckla taktil läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade.

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, Taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar och förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning.

Taltidningsnämnden

Nämnden har till uppgift att genom informationsinsatser försöka få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar

I den nya modellen för taltidningsverksamheten har MTM ansvaret för produktion och distribution vilket förenklar för tidningsföretag att starta en taltidning. Utvecklingsprogrammet *Taltidningen 2.0* har genom olika informationsinsatser spridit kunskapen om detta, vilket har resulterat i att åtta nya taltidningar har driftsatts under 2014.

Nämnden ska verka för att abonnenter på taltidningar får utbildning och sådant stöd som underlättar för dem att tillgodogöra sig tidningarna och att sköta den tekniska utrustning som behövs för mottagningen

Innehållet i taltidningarna med text är i princip detsamma som i dagstidningen. Som alternativ för de abonnenter som vill ha en kortare version av taltidningen produceras versioner som innehåller ett urval av dagstidningens innehåll.

Taltidningar med text kan läsas på olika sätt: via appen Legimus, via e-post samt med daisyspelare med internetuppkoppling.

I samband med övergången till ny teknik har MTM utarbetat en modell för att underlätta och stödja tidningsläsarna. Inledningsvis görs en behovsprövning av varje prenumerant för att fastställa vilket sätt som passar bäst för att läsa taltidningen. Om en daisyspelare är aktuell, introduceras utrustning och taltidning vid personliga hembesök. Därefter har användaren möjlighet att kontakta supportfunktionen *Taltidningshjälpen* vid behov. Samma arbetssätt tillämpas för nya abonnenter.

RATS-tidningarna läses i en mobiltelefon som innehåller talsyntes. På uppdrag av nämnden finns instruktörer som ska instruera RATS-abbonenterna hur man använder RATS-mobilen för att lyssna på taltidningen. Därefter finns en supportfunktion tillgänglig.

Nämnden ska följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar

Under 2014 kom sammanlagt 109 tidningar (106 tidningstitlar) ut som taltidningar⁶⁰. Av dessa är 89 (45) taltidningar med text och 20 (22) är talsyntestidningar (RATS).

39 radiotidningar och sex cd-tidningar konverterades under året till taltidning med text. Åtta nya taltidningar med text startade under året.

Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet och mer än hälften av

60 Tre tidningar kom ut både som taltidning med text och som RATS-tidning.

landets alla dagstidningar ges även ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt abonnentutvecklingen genom att löpande inhämta uppgifter om antalet abonnenter från dagstidningarna. Resultatet sammanställs kvartalsvis i nämndens statistikrapporter.

Av tabell 21 framgår att antalet abonnenter minskade mellan 2013 och 2014. Nya abonnenter strömmar till kontinuerligt, men då uppsägningarna samtidigt är stora, är nettoförändringen fortsatt negativ under 2014. Antalet abonnenter minskade med 843 under 2014. Inför införandet av den nya tekniken har prenumerantregistren uppdaterats och innehåller nu endast aktiva prenumeranter.

Tabell 21. Antal tidningar och abonnenter 2014

	Antal tidningar	Förändring 2013-2014	Antal abon- nenter	Varav kvinnor	Varav män	Övriga	Förändring 2013-2014
Radiotidningar	0	-39*	0	0	0	0	-2 523
Kassettidningar	0	0	0	0	0	0	0
Cd-tidningar	0	-6*	0	0	0	0	-207
Talsyntestid- ningar (RATS)	20	-2**	646	252	335	59	-85
Taltidningar med text	89	55***	4 421	1960	2 165	296	1 972
Totalt	109	8	5 067	2 212	2 500	355	-843

* Minskningen beror på att tidningarna konverterats till taltidningar med text under året

** Två RATS-tidningar har tillkommit. Tidningen *NU* räknades tidigare som RATS, den är nu konverterad till taltidning med text. Tre RATS-versioner upphörde vid övergång till taltidning med text.

*** 45 tidningar har konverterats till taltidningar med text. Två editionstidningar produceras nu som separata tidningar. Åtta nya taltidningar har tillkommit under året.

Kommentar till tabellen

Abbonentstatistiken för olika typer av taltidningar är uppdelad på kvinnor och män och visar till stora delar på en jämn fördelning mellan könen. Flera tidningar rapporterar samtidigt en viss osäkerhet i den könsuppdelade statistiken vilket bland annat beror på att ett abonnemang kan användas av flera personer i hushållet. En viss andel av abonnemangen innehas också av till exempel institutioner.

Förberedandet för inordnandet av statens insatser för lättläst

Mot bakgrund av propositionen *Lättare att läsa* (prop. 2013/14:134) gav regeringen den 8 maj 2014 MTM i uppdrag att förbereda inordnandet av statens insatser för lättläst nyhetsförmedling och litteratur från och med den 1 januari 2015 (Ku2014/996/MFI).

Förberedande arbete

Efter regeringens uppdrag initierade MTM omgående ett samarbete med Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, (Centrum för lättläst, CfLL).

Arbetet organiserades för att förbereda övergången inom olika verksamhetsområden såsom personal, ekonomi, lokaler, lager, avtal- och upphandlingsfrågor, IT, process och organisation, kommunikation och utbildning med mera. I samtliga grupperingar inbjöds CfLL att vara representerade.

Vid inordnandet beaktades lag (1982:80) om anställningsskydd 6 b §. Kollektivavtalsförhandlingar genomfördes på central nivå med stöd av Arbetsgivarverket. Förhandlingar enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet 11 § genomfördes på lokal nivå. Risk- och konsekvensbedömningar genomfördes enligt Arbetsmiljöverkets förordning om systematiskt arbetsmiljöarbete, AFS 2001:1, 8 § andra stycket.

Samtliga 26 medarbetare som berördes av verksamhetsövergången accepterade verksamhetsövergång.

Ett överlåtelseavtal mellan Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur och Myndigheten för tillgängliga medier tecknades den 19 december.

Hantering av överväganden

Tidigt under processen kommunicerades till berörda chefer och medarbetare en övergripande målbild för hur MTM avser att möta regeringens överväganden utifrån propositionen. Utgångspunkten är att MTM ska arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Ansvar för att stödja utgivning och distribution av nyhetstidningen 8 Sidor

MTM har under hösten vidtagit åtgärder för att säkerställa tidningens fortsatta utgivning. En utgångspunkt i arbetet har varit att säkerställa tidningens oberoende ställning samt att tidningens utgivningsfrekvens och läsarnas igenkänning av tidningen inte ska påverkas negativt.

Övergången

Förberedelse- och planeringsarbetet inför verksamhetsövergången har i perioder varit mycket tids- och resurskrävande. Arbetet har möjliggjorts genom interna omprioriteringar och genom att vissa planerade utvecklingsaktiviteter har skjutits upp.

I början av november fattades beslut om en justerad organisation för MTM, för att kunna inrymma även lättlästfrågorna i myndigheten. Under november fick samtliga berörda medarbetare sina inplaceringsbesked.

Myndighetens interna utveckling

Organisation

Riksdagen fattade den 18 juni beslut om att från och med den 1 januari 2015 avveckla Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur och överföra verksamheten till MTM. Verksamhetsövergången och förändringen av taltidningsverksamheten från ett utvecklingsprogram⁶¹ till arbetsuppgifter i linjeverksamhet har inneburit att MTM har arbetat fram en ny, justerad organisation.

Kompetens och personal

Vid årets slut har MTM 80 (78) personer anställda. Antal årsarbetskrafter har varit 76 stycken (77) och medeltal anställda har varit 80 stycken (81). 69 (70) procent av de anställda är kvinnor och 31 (30) procent är män.

Personalomsättning

Personalomsättningen är nio procent (8). Personalomsättningen definieras som nyanställda respektive avslutade anställningar under året i förhållande till antalet anställda 2013-12-31.

61 Taltidningen 2.0

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 22 Sjukfrånvaro⁶²

	2014	2013	2012
Totalt	4,3	4,0	4,9
60 dagar eller mer	54,5	50,9	55,6
Kvinnor	5,2	5,1	5,3
Män	2,2	1,5	4,2
Anställda - 29	0*	0*	0*
Anställda 30 - 49	2,0	1,6	4,0
Anställda 50 -	6,9	6,4	5,8

*Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de två senaste räkenskapsåren inte överstigit tio.

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive gruppssammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron är 4,3 (4,0) procent.

Kostnaden för företagshälsovård⁶³ per anställd har sjunkit sedan föregående år till 1,3 (8,3) tkr per årsarbetskraft.

Kompetensförsörjning

I takt med den tekniska utvecklingen och MTM:s breddade uppdrag är det angeläget att säkerställa att rätt kompetens finns på myndigheten. För att möta behovet från det ökande antalet användare och det ökade utbudet, samt dessutom möjliggöra tekniskskiftet av taltidningar, har MTM under 2014 rekryterat medarbetare med ansvar för språklig mångfald, skolbibliotek, folkbibliotek, barn- och ungdomsverksamhet, IT-arkitektur samt svarstjänst.

Kompetensutveckling

Det reformarbete MTM drivit ställer höga krav på kompetensutveckling. Under 2014 har den totala kostnaden för extern utbildning och konferens

62 Statistik från Palasso via Statens servicecenter

63 Agresso

för medarbetarna sjunkit något, till 737 (1 134) tkr⁶⁴, vilket ger en genomsnittlig kostnad om 9,7 (14,6) tkr per årsarbetskraft. MTM har fortsatt vara aktiv deltagare vid nationella och internationella konferenser för ett utökat kunskapsutbyte.

Följande betydande kompetenshöjande utbildningsinsatser har genomförts under 2014:

- MTM har utöver de individuella utvecklingsplanerna fortsatt höja organisationens projekt- och upphandlingskompetens.
- Våren 2014 genomfördes ett seminarium i statlig förvaltningskunskap och offentlighetsprincipen för alla medarbetare.
- Ett portföljråd inrättades 2014 med syfte att bland annat säkerställa att utvecklingsarbetet utförs effektivt och för att följa upp att de strategiska målen nås.
- Ett förvaltningskontor har inrättats med syfte att skapa tydliga strukturer för förvaltningsarbetet samt för att stödja förvaltningsorganisationen.
- Drygt 30 medarbetare deltog i kompetenshöjande syfte på SDK-konferensen i november. Årets tema var *Tillgänglighet framför allt! Olika sätt att öka tillgången till tryckt information och litteratur för personer med funktionsnedsättning*.
- En personaldag har under året genomförts för alla medarbetare. Personaldagens innehåll har även denna gång haft fokus på delaktighet, medarbetarskap och fortsatt utveckling av organisationens verksamhet.

64 Agresso. Av den totala kostnaden för extern utbildning avser 240 tkr kostnader i samband med konferenser.

Finansiella dokument

Resultaträkning (tkr)

	Not	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	159 057	123 843
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 457	2 452
Intäkter av bidrag	3	2 680	12 682
Finansiella intäkter	4	45	131
Summa verksamhetens intäkter		164 239	139 108
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-50 744	-52 748
Kostnader för lokaler		-4 408	-3 914
Övriga driftkostnader	6	-105 412	-77 828
Finansiella kostnader	7	-70	-95
Avskrivningar och nedskrivningar		-3 605	-4 523
Summa verksamhetens kostnader		-164 239	-139 108
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		32 516	107 924
Lämnade bidrag	8	-32 516	-107 924
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning (tkr)

	Not	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	7 742	7 769
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	0	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		7 742	7 769
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	248	476
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	2 467	2 741
Summa materiella anläggningstillgångar		2 715	3 217
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		62	1 520
Fordringar hos andra myndigheter	13	5 871	3 999
Övriga kortfristiga fordringar		0	17
Summa fordringar		5 933	5 536
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	2 085	1 666
Summa periodavgränsningsposter		2 085	1 666
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	9 242	5 674
Summa avräkning med statsverket		9 242	5 674
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		7 720	9 756
Summa kassa och bank		7 720	9 756
SUMMA TILLGÅNGAR		35 437	33 618

Balansräkning (tkr) fortsättning

	Not	2014-12-31	2013-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	16	52	52
Summa myndighetskapital		52	52
Avsättningar			
Övriga avsättningar	17	204	104
Summa avsättningar		204	104
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	18	9 957	10 613
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	19	1 861	1 849
Leverantörsskulder		17 883	13 312
Övriga kortfristiga skulder	20	805	802
Summa skulder m.m.		30 506	26 576
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	3 736	3 746
Oförbrukade bidrag	22	939	3 140
Summa periodavgränsningsposter		4 675	6 886
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		35 437	33 618
Ansvarsförbindelse		Inga	Inga

Anslagsredovisning 2014 (tkr)

Anslag	Not	Ingående överförings- belopp	Årets till- delning enl. regl.brev	Indrag- ning	Totalt dis- ponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Uo 15 1:6 Ramanslag Bidrag till vissa stu- diesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	23	5 756	27 000	-5 756	27 000	-27 000	0
Uo 17 3:2 Ramanslag Myndigheten för tillgängliga medier ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	24	1 014	88 173		89 187	-88 718	470
Uo 17 11:5 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	25	-4 334	83 456		79 122	-76 081	3 041
Summa	26	2 436	198 629	-5 756	195 309	-191 798	3 511

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)

Anslag/Anslags- benämning	Not	Tilldelat bemyndi- gande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år		
					2015	2016	2017
Uo 15 1:6 Ramanslag ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27	3 700	2 034	2 104	2 104	0	0
Summa		3 700	2 034	2 104	2 104	0	0

Finansiella villkor 2014 (tkr)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:6, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	1 350	0
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	2 645	0
Kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	4 796	0
Låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar i verksamheten	13 000	9 957
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	8 346	0
ap1.3 Av anslaget får högst 1 200 tkr användas för vissa löne- och omkostnader relaterade till taltidnings- verksamheten	1 200	0

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisning och årsbokslut är upprättade i enlighet med Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605), Förordning om myndigheters bokföring (2000:606) och god redovisningssed.

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser föregående år.

Teknikskiftet som påbörjats inom taltidningsverksamheten bidrar till ett fortsatt högre verksamhetsutfall, främst genom driftkostnader och inköp av mottagarutrustning. Utfallet för transfereringar minskar eftersom ansvar och kostnader för produktion och distribution av taltidningar flyttas till MTM och stödet till tidningsföretagen minskar.

MTM innehar ett litet närlager värderat till noll, bestående av taktila böcker, punktskriftsböcker och almanackor, som ska ge en ökad servicepotential till användaren.

Brytdag

Som brytdag har den 5 januari 2015 tillämpats. Fakturor som inkommit eller utställts efter detta datum och avser 2014 redovisas som periodavgränsningsposter och har avräknats mot anslag. Beloppsgräns för periodisering är 20 tkr.

Immateriella och materiella tillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet ska uppgå till ett belopp på minst 50 tkr och anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar ska uppgå till minst 100 tkr. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- möbler 5 år
- bilar 5 år
- inventarier 5 år
- datorer och kringutrustning 3 år

Fordringar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner (tkr)

Nämndledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning
Taltidningsnämnden		
Sandström, Annika, ordförande	Vice ordförande i regional etikprövningsnämnd. Revisor i stiftelsen för strategisk forskning	31
Andersson, Yvonne	Ledamot i Rättshjälpsnämnden	8
Berggren, Dan		9
Finnström, Åsa		9
Hultengård, Per	Expert i Informationshanteringsutredningen (Ju 2011:11). Ordinarie ledamot i styrelsen Föreningen Skogen. Ordinarie ledamot i styrelsen för Stiftelsen Reklamombudsmannen. Suppleant i styrelsen för Bonus Copyright Access	20
Näslund, Stefan	Suppleant i Store on Map. Ordförande och ägare i Media Development i Mälarhöjden AB	9
Rosenqvist, Karl- Otto		10
Tjäder, Claes	Ledamot i styrelsen för Norrbacka-Eugenia-stiftelsen	8
Widsell, Ulrica	Ledamot i styrelsen för aktiebolaget JISAB, Journalisterna i Sverige AB	8
Punktskriftsnämnden		
Holšánová, Jana, ordförande		16
Alipour, Ghanbar Alireza, ledamot		1
Björk, Eva, ledamot		-
Domeij, Rickard, ledamot		1
Ek, Ulla, ledamot	Styrelseledamot i Rue AB	1
Eriksson, Yvonne, ledamot	Beredningsgrupp på Riksbankens Jubileumsfond	1
Larsson, Fredrik, ledamot	Föreningsgården Ekolsnäs AB, HSO Visst AB	3
Nilsson, Jenny, ledamot		1
Karlsson, Niklas, ersättare	Expertrådet för Post- och telestyrelsens innovationstävling <i>Leka, Lära, Leva</i>	13
Hägg, Catarina, ersättare		1
Westman, Karl-Erik, ersättare		2
Magnusson, Charlotte, ersättare		1
Sjöbom, Lennart, ersättare		-
Eng, Marianne, ersättare		2
Ledande befattningshavare Styrelseuppdrag Lön		
Esaiasson, Roland, Generaldirektör		986
Övriga förmåner		36

Noter (tkr)

Resultaträkning			
Not 1	Intäkter av anslag	2014	2013
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	87 918	85 737
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	44 139	14 863
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000	23 243
	Summa intäkter av anslag	159 057	123 843
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2014	2013
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen;		
	Utbildning och konferens	168	248
	Konsultuppdrag	876	828
	Tjänsteexport, IT expert	982	982
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	431	394
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	2 457	2 452
Not 3	Intäkter av bidrag	2014	2013
	Avräknade bidrag som använts;		
	Bidrag från statliga myndigheter; Post- och telestyrelsen	2 590	11 327
	Bidrag från organisationer och ideella föreningar	90	1 355
	Summa intäkter av bidrag	2 680	12 682
	Nyttjat kvarstående bidrag från Post- och telestyrelsen		
Not 4	Finansiella intäkter	2014	2013
	Ränteintäkter Riksgäldskontoret	44	128
	Övriga finansiella intäkter	1	3
	Summa finansiella intäkter	45	131
Not 5	Kostnader för personal	2014	2013
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal) (S-kod 4111-- 4119)	-33 513	-34 952
	Övriga kostnader för personal	-17 231	-17 796
	Summa kostnad för personal	-50 744	-52 748

Av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har 3 678 (574) tkr använts till personalkostnader

Not 6	Övriga driftkostnader	2014	2013
	Köp av varor bl.a. digitala original, anpassade medier, taktill material	-53 997	-48 592
	Köp av tjänster bl.a. konsulter	-50 175	-29 340
	Övriga driftkostnader bl.a. service- och underhållsavtal datorer o kringutrustning, aktivering av kostnader	-1 240	+104
	Summa övriga driftkostnader	-105 412	-77 828
	Högre driftkostnad pga teknikskiftet		
Not 7	Finansiella kostnader	2014	2013
	Räntekostnad för lån i Riksgäldskontoret till investeringar	-50	-93
	Övriga räntekostnader och avgifter	-20	-2
	Summa finansiella kostnader	-70	-95
Not 8	Lämnade bidrag	2014	2013
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	-31 942	-107 515
	Bidrag till kulturtidskrifter	-574	-409
	Summa lämnade bidrag	-32 516	-107 924

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2014	2013
	Ingående anskaffningsvärde	30 972	26 806
	Årets anskaffning	2 216	4 166
	Årets avyttring/utrangering	-1 121	0
	Utgående anskaffningsvärde	32 067	30 972
	Ingående avskrivning	-23 203	-19 871
	Årets avskrivning	-2 243	-3 332
	Årets avyttring/utrangering	1 121	0
	Utgående avskrivning	-24 325	-23 203
	Bokfört värde	7 742	7 769
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2014	2013
	Ingående anskaffningsvärde	20	20
	Utgående anskaffningsvärde	20	20
	Ingående avskrivning	-20	-20
	Årets avskrivning	0	0
	Utgående avskrivning	-20	-20
	Bokfört värde	0	0

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2014	2013
	Ingående anskaffningsvärde	1 224	1 224
	Årets anskaffning	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	1 224	1 224
	Ingående avskrivning	-748	-503
	Årets avskrivning	-228	-245
	Utgående avskrivning	-976	-748
	Bokfört värde	248	476
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2014	2013
	Ingående anskaffningsvärde	8 249	7 597
	Årets anskaffning	860	1 500
	Årets avyttring/utrangering	-1 178	-848
	Utgående anskaffningsvärde	7 931	8 249
	Ingående avskrivning	-5 508	-5 409
	Årets avskrivning	-1 134	-947
	Årets avyttring/utrangering	1 178	848
	Utgående avskrivning	-5 464	-5 508
	Bokfört värde	2 467	2 741
Not 13	Fordringar hos andra myndigheter	2014	2013
	Fordran ingående mervärdesskatt	5 849	3 822
	Övriga fordringar hos andra myndigheter	22	177
	Summa fordringar hos andra myndigheter	5 871	3 999
Not 14	Förutbetalda kostnader	2014	2013
	Hyreskostnader	984	945
	Datatjänster	872	271
	Övriga förutbetalda kostnader	229	450
	Summa förutbetalda kostnader	2 085	1 666

Not 15	Avräkning med statsverket	2014	2013
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	5 711	1 611
	Redovisat mot anslag (+)	103 081	145 621
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-99 833	-141 521
	Fordringar (+) avseende anslag i icke räntebärande flöde	8 959	5 711
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-1 014	-487
	Redovisat mot anslag (+)	88 718	86 199
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-88 173	-86 726
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
	Skulder (-) avseende anslag i räntebärande flöde	-469	-1 014
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	977	1 029
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-225	-52
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	752	977
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	15 935	8 492
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-115 768	-150 013
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+ / -)	99 833	141 521
	Saldo	0	0
	Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	0	0
	Summa avräkning med statsverket	9 242	5 674

Not 16	Statskapital	2014	2013
	Statens konstråd	52	52
	Summa statskapital	52	52
	MTM har inget annat myndighetskapital än statskapital, vilket är oförändrat under 2014. Därför görs ingen ytterligare specifikation.		
Not 17	Övriga avsättningar	2014	2013
	Kompetensmedel	204	104
	<i>Förväntas förbrukas inom 1 år</i>	<i>204</i>	<i>104</i>
	Summa övriga avsättningar	204	104
	Syftet med avsättningen är kompetenshöjande åtgärder		
Not 18	Lån i Riksgäldskontoret	2014	2013
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	10 613	9 131
	Under året nyupptagna lån	2 949	5 799
	Årets amorteringar	-3 605	-4 317
	Låneskuld utgående balans	9 957	10 613
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	13 000	13 000
Not 19	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2014	2013
	Arbetsgivaravgift, särsk.löneskatt, pensionspremier etc.	929	914
	Utgående mervärdesskatt	547	567
	Leverantörsfakturor	385	368
	Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	1 861	1 849
Not 20	Övriga kortfristiga skulder	2014	2013
	Personalens källskatt	805	797
	Övriga skulder	0	5
	Summa övriga kortfristiga kostnader	805	802
Not 21	Upplupna kostnader	2014	2013
	Semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter	3 008	2 950
	Övriga upplupna kostnader	728	796
	Summa upplupna kostnader	3 736	3 746

Not 22	Oförbrukade bidrag	2014	2013
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet, Kammarkollegiet 2014, Post- och telestyrelsen 2013	480	2 591
	<i>Förväntas förbrukas inom tre månader</i>	120	2 591
	<i>Förväntas förbrukas inom mer än tre månader till 1 år</i>	360	0
	Bidrag som erhållits från icke statliga organisationer	459	549
	Summa oförbrukade bidrag	939	3 140

Anslagsredovisning

Not 23 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

MTM får inte disponera ingående överföringsbelopp.
Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 1 350 tkr.
Anslaget är icke räntebärande.

Not 24 Uo 17 3:2 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag.

Myndigheten får disponera det ingående överföringsbeloppet på 1 014 tkr.
Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 2 645 tkr.
Anslaget är räntebärande.

Not 25 Uo 17 11:5 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, stöd till taltidningar, ramanslag.

Enligt regleringsbrev disponerar myndigheten en anslagskredit på 8 346 tkr.

Anslaget får även användas för utgifter för införandet av ett nytt taltidnings-system. 3 678 tkr i lönekostnader har använts till angivet ändamål.
Anslaget är icke räntebärande.

Not 26	Redovisning mot anslag	2014	2013
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	159 057	123 843
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen	32 516	107 924
	Utgifter i anslagsredovisningen	-191 798	-231 819
	Förändring av semesterlöneskuld	225	52

Regeringsbeslut 4 (Ku2014/355/MFI), Regeringsbeslut 6 (Ku2014/1828/MFI), Regeringsbeslut II:15 (U2013/7552/SF, U2013/7485SAM), Regeringsbeslut III:2 (Ju2014/6942/D).

Bemyndiganden

Not 27 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

Anslaget avser produktion av studielitteratur och är helt efterfrågestyrt.

Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2014 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 3 700 tkr under 2014. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2010-2014 (tkr)

Uppgift	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Utnyttjad	9 957	10 613	9 131	10 630	8 890
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 796	5 496	6 173	6 173	6 173
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	44	128	189	189	47
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	1 200	1 200
Avgiftsintäkter	2 457	2 452	2 420	2 851	2 092
Anslagskredit					
Beviljad 1 8:1 ap.2	-	-	-	-	12
Utnyttjad	-	-	-	-	0
Beviljad 1 8:3 ap.2	-	-	-	-	914
Utnyttjad	-	-	-	-	0
Beviljad 15 1:5 ap.1	0	1 450	1 525	1 550	1 450
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 15 1:6 ap.1	1 350				
Utnyttjad	0				
Beviljad 17 3:2 ap.1	2 645	2 602	2 573	2 558	2 229
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 17 11:5 ap.1	8 346	11 346	6 240	3 764	-
Utnyttjad	0	4 334	4 413	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2010-2014 (tkr)

Fortsättning

Uppgift	2014	2013	2012	2011	2010
Anslag					
Ramanslag 1 8:1 ap.2					
Anslagssparande	-	-	-	-	2
Ramanslag 1 8:3 ap.2					
Anslagssparande	-	-	-	-	320
Ramanslag 15 1:5 ap.1					
Anslagssparande	-	5 756	10 871	11 061	4 974
Ramanslag 15 1:6 ap.1					
Anslagssparande	0				
Ramanslag 17 3:2 ap.1					
Anslagssparande	470	1 014	487	2 593	430
Ramanslag 17 11:5 ap.1					
Anslagssparande	3 041	0	0	203	
Bemyndiganden					
Tilldelade	3 700	7 000	7 000	12 000	12 000
Summa gjorda åtaganden	2 104	2 034	2 620	3 455	3 133
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	76	77	71	68	66
Medelantal anställda (st)	80	81	76	73	72
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 113	1 747	1 565	1 524	1 451
Kapitalförändring*					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* Fr.o.m. år 2009 avräknas anslag kostnadsmässigt och därför blir årets kapitalförändring +/- 0.

Ordlista

Analog talbok	En talbok som lästs in på rullband och lånas ut på kassett
Collageteknik	De taktila bilderböcker som MTM har producerat sedan tidigt 90-tal är gjorda i collageteknik. Bilderna monteras av olika slags material
DAISY Consortium	En internationell sammanslutning av bibliotek och organisationer som arbetar för en gemensam standard för inläst och uppmärkt text. Sverige representeras i det internationella konsortiet av Svenska Daisy-konsortiet
Daisyspelare	En talboksspelare som kan läsa böcker och tidningar i daisy-formatet
Editionstidningar	Där del av tidning (upplagedel) delvis har samma redaktionella innehåll som huvudtidningen och som distribueras till en geografiskt avgränsad upplage- och annonsmarknad. Upplagedelen ska ha samma namn som huvudtidningen
Elektronisk punktskrift	Representation av punktskrift i datorfil som möjliggör direkt återgivning på papper, punktskriftsskärm eller liknande
EPUB3	ett öppet, standardiserat format framtaget av IDPF (International Digital Publishing Forum)
E-textböcker	Elektroniska textböcker, läses med läsprogram (ofta Textview) och talsyntes eller punktskriftsskärm (punktskriftsdisplay)
Legimus.se	MTM:s digitala bibliotek och webbtjänst för myndighetens produkter och tjänster
Läsnersättning	Svårighet att läsa tryckt text
Lättläst litteratur	Böcker som är skrivna på lättläst svenska
Lättlästa nyheter	Nyheter som förmedlas på lättläst svenska
Metadata	Beskriver innehållet och/eller strukturen för katalogposterna, vilket förenklar uppföljning, tolkning, sökning och sortering
MTM:s tillgänglighetspris	MTM:s tillgänglighetspris, Amy-priset, som kan gå till ett förlag, institution, organisation, eller förmedlare som under året på ett framgångsrikt sätt satsat på tillgängliga medier
Nationella referensgruppen	Kungliga bibliotekets nationella referensgrupp är remissinstans och rådgivare i strategiska frågor som rör det nationella uppdraget. Riksbibliotekarien är beslutande

Nedladdning	En talbok beställd via legimus.se överförs via internet till beställaren
Originalfiler	Filer från bokförlagen med bokens hela innehåll. Ligger till grund för MTM:s textproduktion
Punktkassen	Taktilt material för de allra yngsta med synnedsättning/blindhet
Punktväskan	Taktilt läs- och skrivförberedande material till blivande punktläsare och deras familjer
Retriever	Nordisk och internationell mediebevakning
Samordnare på universitet och högskolor för studenter med funktionshinder	Vid alla universitet och högskolor finns det en kontaktperson som är samordnare för studenter med funktionsnedsättningar. Den nationella samordnaren finns på Stockholms universitet
Samtidig utgivning	Tryckt bok och tillgänglig talbok ges ut samtidigt
Skärmläsare	Ett program som läser av texten på datorns bildskärm och presenterar den som syntetiskt tal, som punktskrift på en punktskriftsskärm eller som förstorad text
Syncentraler	Regionala eller kommunala syncentraler bedriver habilitering/rehabilitering för personer med synnedsättning i alla åldrar
Syntolkning	Ett stöd för personer med synnedsättning där en berättarröst beskriver sådant som inte sägs eller beskrivs
Taktila bilder	se Taktilt illustrerade böcker
Taktilt illustrerade böcker	Böcker med bilder som är avläsningsbara via känseln
Talbok	Talbok som enbart är en ljudupptagning
Talbok med text	Talbok som innehåller text och ljud samt eventuella illustrationer
Talbokstillstånd	Tillstånd för att få producera eller kopiera talböcker för utlåning. Söks av bibliotek hos Justitiedepartementet
Talsyntes	Programvara som omvandlar text till tal
Taltidningshjälpen	Upphandlad supportfunktion för den nya taltidningen
Tecken som stöd	Bok med tecken som stöd har ett innehåll där nyckelorden har tecken på baksidan. Tecknen används för nyckelord tillsammans med högläsning
Teckenspråkig litteratur	Litteratur som tillgängliggjorts genom teckenspråk och som läses på dvd
Uttalslexikon	En lista med ord och uttalsangivelser samt annan språklig information

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Johanneshov den 19 februari 2015

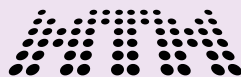
Roland Esaiasson
Generaldirektör

Årsredovisning 2014

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, är en statlig myndighet med uppdrag att ge människor med läsnedsättning tillgång till de medier de behöver på det sätt som passar dem. MTM:s vision är ett samhälle där alla medier är tillgängliga.

Årsredovisning 2014 beskriver och följer upp myndighetens verksamhet under det gångna året.

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER